

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Piovartsyho a členov JUDr. Emil Bdžoch a JUDr. Viliam Dohňanský v trestnej veci **odsúdeného M. V. pre pokračovací trestný čin skrátenia dane a poistného** podľa § 276 ods. 1, ods. 4 Tr. zák. v jednočinnom súbehu s pokračovacím trestným činom neodvedenia dane a poistného podľa § 277 ods. 1, ods. 4 Tr. zák. na neverejnom zasadnutí 1. októbra 2014 v Bratislave, **o sťažnosti odsúdeného M. V. proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu Pezinok, pracovisko Banská Bystrica zo 14. augusta 2014, sp. zn. BB-3T 25/2012, takto**

r o z h o d o l :

Podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. sťažnosť odsúdeného M. V. **sa z a m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e

Špecializovaný trestný súd Pezinok, pracovisko Banská Bystrica uznesením zo 14. augusta 2014, sp. zn. BB-3T 25/2012 (zväzok 99, č.l. 3642 – 3646), podľa § 553 ods. 2, ods. 5 Tr. por., podľa § 12 ods. 3 písm. c/, § 14, § 15, § 16 ods. 3, ods. 4, § 17 ods. 1, § 18 ods. 3 Vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „adv. tar.“) v znení účinnom od 1. júla 2013 a § 7 ods. 1 zákona č. 283/2002 Z.z. o cestovných náhradách rozhodol tak, že **u r č i l ustanovenému náhradnému obhajcovi JUDr. J. K., so sídlom advokátskej kancelárie v B., odmenu za prevzatie a prípravu obhajoby 12. novembra 2013 vrátane prvej porady s klientom a nazerania do spisu v sume 115,90 €, za účasť na hlavnom pojednávaní v dňoch 10. januára 2014, 13. januára 2014, 14. januára 2014, 15. januára 2014, 17. januára 2014, 20. januára 2014, 21. januára 2014, 22. januára 2014 a 23. januára 2014 – spolu čistý čas 42 hodín a 9 minút (21 úkonov) v sume 2 524,83 €, za prevzatie a prípravu obhajoby 18. februára 2014 vrátane preštudovania spisu**

na Najvyššom súde Slovenskej republiky v sume **120,23 €**, za účasť na verejnom zasadnutí na Najvyššom súde Slovenskej republiky 27. februára 2014 v sume **120,23 €**, náhradu výdavkov na miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné – jeden režijný paušál za rok 2013 a jedenásť režijných paušalov za rok 2014 v sume **96,25 €**, náhrada cestovných výdavkov za dve cesty osobným motorovým vozidlom z Banskej Bystrice do Bratislavy a späť (v dĺžke 840 km) v dňoch 26. februára 2014 a 27. februára 2014 v sume **232,62 €**, náhrada za stratu času (počas týchto ciest za 10 hodín) v sume **268 €**, DPH 20 % z hodnoty 3 478,06 € v sume **695,61 €**, teda v celkovej sume vrátane DPH **4 173,67 €**, ktorá suma má byť po právoplatnosti uznesenia zaslaná na bankový účet menovaného **advokáta, ktorý bol opatrením** predsedu senátu Špecializovaného trestného súdu Pezinok, pracovisko Banská Bystrica **z 12. novembra 2013**, sp. zn. BB-3T 25/2012 (zväzok 95, č.l. 2911), a tiež **opatrením** predsedu senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky **z 18. februára 2014**, sp. zn. 4 To 5/2014 (zväzok 98, č.l. 3532), podľa § 42 ods. 1 Tr. por. **ustanovený za náhradného obhajcu odsúdenému M. V.** Náhradný obhajca JUDr. J. K. si 13. augusta 2014 (zväzok 99, č.l. 3639 – 3641) uplatnil nárok na odmenu a náhradu hotových výdavkov za poskytnutie právnych služieb pri obhajobe odsúdeného v rozsahu a vo výške zhodnej s výrokom citovaného uznesenia.

Proti uzneseniu predsedu senátu Špecializovaného trestného súdu, ktoré bolo zaslané odsúdenému 18. augusta 2014 (prokurátorovi 15. augusta 2014 a obhajcovi 19. augusta 2014) **podal odsúdený M. V. sťažnosť (21. augusta 2014, zväzok 99, č.l. 3648) v zákonom stanovenej lehote.** V nej uviedol, že na ustanovenie náhradného obhajcu v jeho trestnej veci **neboli splnené zákonné podmienky, pretože jeho obhajca bol prítomný na všetkých hlavných pojednávaniach.**

Najvyšší súd Slovenskej republiky v zmysle § 192 ods. 1 Tr. por. preskúmal správnosť výrokov napadnutého uznesenia ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo. Zistil, že sťažnosť odsúdeného je prípustná (§ 553 ods. 6 Tr. por.), bola podaná oprávnenou osobou (§ 186 ods. 1 Tr. por.) a v zákonnej lehote (§ 187 ods. 1 Tr. por.). Nakoľko odsúdený v sťažnosti bližšie nešpecifikoval, ktoré výroky tohto uznesenia napadá, sťažnostný súd bol povinný preskúmať celé rozhodnutie.

Právoplatným rozsudkom Špecializovaného trestného súdu Pezinok, pracovisko Banská Bystrica z 23. januára 2014, sp. zn. BB-3T 25/2012 (zväzok 98, č.l. 3401 – 3521), v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. februára 2014, sp. zn. 4 To 5/2014 (zväzok 98, č.l. 3585 – 3613), bol M. V. uznaný vinným z pokračovacieho trestného činu skrátenia dane a poistného podľa § 276 ods. 1, ods. 4 Tr. zák. v jednočinnom súbehu s pokračovacím trestným činom neodvedenia dane a poistného podľa § 277 ods. 1, ods. 4 Tr. zák., za čo mu bol uložený úhrnný trest odňatia slobody v trvaní **11 rokov so zaradením pre jeho výkon do ústavu s minimálnym stupňom stráženia.**

Podľa § 42 ods. 1 Tr. por. **ak je dôvodná obava, že by mohol byť zmarený** v prípravnom konaní výsluch obvineného, ktorý trvá na prítomnosti obhajcu, **hlavné pojednávanie alebo verejné zasadnutie pre neprítomnosť zvoleného obhajcu alebo ustanoveného obhajcu**, môže byť obvinenému popri zvolenom obhajcovi alebo ustanovenom obhajcovi ustanovený náhradný obhajca.

Podľa § 42 ods. 2 Tr. por. náhradný obhajca má rovnaké práva a povinnosti ako zvolený obhajca alebo ustanovený obhajca; **na hlavnom pojednávaní a verejnom zasadnutí ich však môže vykonávať iba v prípade neúčasti zvoleného obhajcu alebo ustanoveného obhajcu**. Podľa § 42 ods. 3 Tr. por. ustanovenia § 40 a 41 sa na náhradného obhajcu vzťahujú primerane.

Podľa § 553 ods. 2 Tr. por. **obhajca, ktorý bol obvinenému ustanovený, má voči štátu nárok na odmenu a náhradu podľa tarify určenej osobitným predpisom**, ak zákon neustanovuje inak. Podľa odseku 3/ tohto ustanovenia o návrhu podľa odseku 2 súd rozhodne do 30 dní od jeho podania. Priznanú odmenu a náhradu hotových výdavkov súd vyplatí najneskôr do 90 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia. Podľa odseku 5 tohto ustanovenia **o výške odmeny a náhrady na návrh obhajcu v konaní pred súdom rozhodne predseda senátu** súdu prvého stupňa alebo ním poverený vyšší súdny úradník. Podľa odseku 6/ tohto ustanovenia proti rozhodnutiu podľa odseku 5 je prípustná sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

Podľa § 12 ods. 3 písm. c/ vyhlášky č. 655/2004 Z. z. pri obhajobe v trestnom konaní okrem vecí podľa odseku 1 je základnou sadzbou tarifnej odmeny za jeden úkon právnej

služby, **ak ide o trestný čin, na ktorý zákon ustanovuje trest odňatia slobody, ktorého horná hranica preyšuje desať rokov**, alebo za ktorý možno uložiť výnimočný trest, jedna šestina výpočtového základu. Jedna šestina výpočtového základu je pre rok 2013 suma 115,90 € a pre rok 2014 suma 120,23 €.

Podľa § 14 ods. 1 písm. a/, písm. c/ vyhlášky č. 655/2004 Z. z. odmena vo výške základnej sadzby tarifnej odmeny patrí za tieto úkony právnej služby:

- a) prevzatie a príprava zastúpenia alebo obhajoby vrátane prvej porady s klientom,
- c) účasť pri vyšetrovacích úkonoch, pri oboznámení sa s výsledkami vyšetrovania,

vyhľadávania alebo na konaní pred súdom alebo iným orgánom, na konaní o dohode o vine a treste, na konaní o zmieri, a to za každé začaté dve hodiny bez ohľadu na počet týchto za sebou nadväzujúcich úkonov vykonaných počas dvoch hodín; ak úkon alebo na seba nadväzujúce úkony trvajú viac ako štyri hodiny, patrí odmena za každé dve skončené hodiny.

Podľa § 15 uvedenej vyhlášky advokát má popri nároku na odmenu aj nárok:

- a) na náhradu hotových výdavkov účelne a preukázateľne vynaložených v súvislosti s poskytovaním právnych služieb, najmä na súdne poplatky a iné poplatky, cestovné a telekomunikačné výdavky a výdavky za znalecké posudky, preklady a odpisy,
- b) na náhradu za stratu času (§ 17).

Podľa § 16 ods. 3 tejto vyhlášky od klienta možno požadovať na náhradu výdavkov na miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné sumu vo výške jednej stotiny výpočtového základu za každý úkon právnej služby. Túto sumu môže advokát požadovať aj vtedy, ak sa na jej náhrade s klientom osobitne nedohodol. Podľa odseku 4 tohto ustanovenia na výšku náhrady preukázaných cestovných výdavkov sa vzťahujú osobitné predpisy, 5) ak táto vyhláška neustanovuje inak.

Podľa § 17 ods. 1 vyhlášky pri úkonoch právnej služby vykonávaných v mieste, ktoré nie je sídlom advokáta, za čas strávený cestou do tohto miesta a späť patrí advokátovi náhrada

za stratu času vo výške jednej šesťdesiatiny výpočtového základu za každú aj začatú polhodinu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky po preskúmaní napadnutého uznesenia na podklade trestného spisu zistil, že predseda senátu Špecializovaného trestného súdu zákonne rozhodol, keď návrh náhradného obhajcu na určenie jeho odmeny za poskytnuté právne služby a náhrady výdavkov s tým spojených posúdil v celom rozsahu a výške ako dôvodný. Zo zväzkov 95 – č.l. 2917, 2930, 97 – č.l. 3025, 3044, 3096, 3157, 3183, 3218, 3241, 3272, 3305, 3338 a 98 – 3561, 3581, 3625 vyplýva, že ustanovený náhradný obhajca sa osobne zúčastnil hlavného pojednávania v dňoch a čase ako to uplatnil vo svojom návrhu, ktorý si predseda senátu osvojil a takto uplatnený nárok náhradnému obhajcovi v celom rozsahu priznal. Preto ani najvyšší súd nemal pochybnosti o uplatnenom nároku tohto obhajcu a napadnuté uznesenie považoval za správne a zákonu zodpovedajúce.

Navyše z týchto zväzkov trestného spisu Špecializovaného trestného súdu, sp. zn. BB-3T 25/2012, vyplýva aj to, že odsúdený M. V. dňa 10. apríla 2013 zrušil plné moci svojim obhajcom JUDr. L. H. a JUDr. Š. H. (zväzok 92, č.l. 2318) a za nového obhajcu si 12. apríla 2013 zvolil JUDr. L. P. (zväzok 92, č.l. 2359, 2369), v dôsledku čoho bolo zmarené už nariadené hlavné pojednávanie dňa 15. apríla 2013 a dňa 18. apríla 2013 hlavné pojednávanie nebolo vykonané zákonným spôsobom. Hlavné pojednávanie 10. januára 2014 žiadal zvolený obhajca odročiť z dôvodu svojej nemoci, vykonané však bolo v prítomnosti už predtým ustanoveného náhradného obhajcu, a keď to zvolený obhajca zistil na ďalšie hlavné pojednávanie 13. januára 2014 sa dostavil. Stalo sa tak za situácie, keď M. V. končila celková lehota väzby 1. marca 2014. **Uvedené skutočnosti odôvodňujú obavu vyvolanú odsúdeným akú predpokladá ustanovenie § 42 ods. 1 Tr. por.**

Odsúdený v sťažnosti namieta, že pre ustanovenie náhradného obhajcu neboli splnené zákonné podmienky. **Zistené konkrétne skutočnosti, na ktoré najvyšší súd poukázal vyššie vyvracajú tento jeho názor.** Pritom za včasnosť zvolenia obhajcu ako aj za včasnosť podania žiadosti o ustanovenie obhajcu zodpovedá obvinený, pri zmene obhajcu nie je zvolenie obhajcu alebo ustanovenie obhajcu dôvodom na zmenu termínu už nariadeného úkonu trestného konania (§ 36 ods. 4 Tr. por.). Predseda senátu je v zmysle (§ 247 ods. 5 Tr. por. povinný pri nariadení hlavného pojednávania urobiť všetky opatrenia na zabezpečenie

jeho riadneho priebehu a na to, aby vec bolo možné prejednať a rozhodnúť bez jeho odročenia.

Priznanie odmeny a náhrady výdavkov náhradnému obhajcovi za účasť na úkonoch – hlavnom pojednávaní, ktorého sa zúčastnil aj zvolený obhajca, v dôsledku čoho náhradný obhajca nemohol vykonávať svoje práva a povinnosti, teda aktívne obhajovať klienta, vyplýva z už citovaného ustanovenia § 553 ods. 2 Tr. por., **ktorý nerozlišuje, či ide o obhajcu ustanoveného podľa § 40 ods. 1 Tr. por. alebo podľa § 42 ods. 1 Tr. por.**

Ustanovenie náhradného obhajcu vždy posudzuje podľa konkrétneho prípadu predseda senátu, ktorý je povinný v každom štádiu súdneho konania posudzovať, či pretrváva dôvodná obava zo zmarenia už nariadených úkonov alebo z iných prieťahov v trestnom konaní zapríčinených zo strany obhajoby. Súčasne však musí dbať aj na to, aby práva obvineného na obhajobu boli plne rešpektované, aby bolo zachované právo na spravodlivý proces a nedochádzalo k prieťahom v konaní. **Obvinený si však v takom prípade musí uviesť, že ustanovenie náhradného obhajcu má aj preventívny charakter, ktorý však vychádza z preukázanej dôvodnej obavy, že by mohlo dôjsť k zmareniu už nariadených trestných úkonov.** Náhradný obhajca napriek prítomnosti zvoleného obhajcu je povinný sa na úkon – hlavné pojednávanie alebo verejné zasadnutie pripraviť, aby aj v prípade náhlej neúčasti zvoleného obhajcu na úkone vedel v ktoromkoľvek štádiu trestného konania kvalifikovane vykonávať obhajobu. Vyžaduje si to od neho aktívne sledovanie a vyhodnocovanie vykonávaných dôkazov na týchto úkonoch a prípravu k ďalšiemu dokazovaniu. **V žiadnom prípade nemôže ísť z jeho strany o pasívnu účasť, a preto mu za to patrí odmena a náhrada výdavkov podľa advokátskej tarify a ďalších predpisov.** Sťažnostné námietky odsúdeného v tomto smere sú preto nedôvodné.

Pre úplnosť najvyšší súd dodáva, že odsúdený si zrejme neuvedomil, že z napadnutého uznesenia nevyplýva jeho povinnosť nahradiť štátu určenú odmenu a náhradu výdavkov náhradnému obhajcovi. Až po jej vyplatení náhradnému obhajcovi bude predseda senátu prvostupňového súdu rozhodovať o povinnosti odsúdeného uhradiť túto sumu štátu, samozrejme ak budú pre takýto postup splnené zákonné podmienky a ak nepreukáže, že má nárok na bezplatnú obhajobu alebo na obhajobu za zníženú náhradu.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. zamietol sťažnosť odsúdeného M. V. ako nedôvodnú.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustná sťažnosť.

V Bratislave 1. októbra 2014

JUDr. Martin P i o v a r t s y , v.r.
predseda senátu

Vypracoval: JUDr. Viliam Dohňanský

Za správnosť vyhotovenia: Anna Halászová